

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicija je v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20. — Vse denarne pošiljatve je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2'50, za 1/2 leta K 1'25, v Nemčijo K 3'—, v Ameriko K 4'60. — Posamezne številke 8 vin.

Prvi maj!

Prvi maj! . . . Slavnostno zvenita te dve besedici. Koliko lepih spominov, koliko nepozabljenih dogodkov — koliko krasnih upov in prešernih želja se krije z besedami „Prvi maj“. Ta dan je praznik delavskega ljudstva, praznik vseh, ki trpe pod izkoriščevanjem kapitalistične človeške družbe, praznik nemaničev . . . Praznik prihodnosti!

Ni še minulo veliko let od dne, ko je mednarodni delavni kongres v Parizu določil za praznik delavskega ljudstva „prvi maj“. In glej — kamorkoli se ozreš, v katerikoli del svetâ, povsod se že praznuje na najbolj slavnostne načine Prvi maj . . .

Zgodovina človeštva pozna malo dni, ki bi zahtevali toliko žrtev radi sebe in radi katerih bi se s tako navdušenostjo in s tako globokim pumevanjem prinašale vse te žrtve. Da — Veliko Upanje: da pride gotovo za tlačeno in tep-tano človeštvo veliki dan osvobojenja, ko bodo strte verige vsužnjujočega kapitalizma in ko zasje Socializem v vsi svoji krasoti, je bilo in bode zmožen okrepčati vse težke žrtve — ker mu je zajamčeno uresničenje.

Delavci! Slavimo Svoj Veliki Dan!

Štajerska deželna konferenca.

V nedeljo, 28. marca, se je vršila v Celju, pri «Zelenem travniku» deželna konferenca, ki je za

razvoj naše stranke na Štajerskem največjega pomena. Kar se je že davno nameravalo, a kar so neugodne razmere doslej ovirale, se je to nedeljo izvršilo: Ustanovila se je deželna organizacija jugoslovanske socialno-demokratske stranke za Štajersko. Prvo, kar se je s tem doseglo, je jasnost razmer. Vsak sodrug na Štajerskem bo poslej vedel, kateri organizaciji politično pripada. S tem pride jasnost tudi v delovanje, ki se nedvomno oživi in tako ne bo dolga pot do realnih uspehov.

Konferenca se je udeležilo 47 delegatov iz vseh važnejših spodnještajerskih krajev. Otvoril je konferenco v imenu izvrš. odbora stranke sodrug Anton Kristan. V predsedništvo so bili izvoljeni sodrugi: Ignac Sitter (Trbovlje), Ivan Baraga (Brežice) in Ferdinand Valenčak (Velenje); zapisnikarja sta bila Florijan Štigel (Zidani most) in Alf. Pičinin (Pragersko). Konferenca je odobrila dnevni red, predložen od izvrševalnega odbora:

1. Politični položaj in deželnozborske volitve na Štajerskem;
2. Organizacija;
3. Tisk;
4. Slučajnosti.

V imenu celjske lokalne organizacije je konferenco pozdravil sodrug Streicher, želeč ji čim popolnejši uspeh.

O prvi točki je obsirno poročal sodrug Etbin Kristan. Pojasnil je aktualna politična vprašanja, njih postanek in razvoj z delavskega stališča; zlasti

je razložil vzroke bosenske aneksije in njene posledice, ki so prav v tem času do skrajnosti napele položaj. Potem je opisal genezo štajerske volilne reforme, katero mora delavstvo smatrati le kot obročno odplačilo, ki mu bo moralo slediti uresničenje načelne socialno - demokratične zahteve, splošne in enake volilne pravice za deželni zbor. Raziskal je interese delavstva, ki ne prihajajo doslej v deželnem zboru nikakor do veljave. Prav zato, ker je deželni zbor v prvi vrsti gospodarska korporacija, je za delavstvo največje važnosti, da doseže tudi tam svoje pravice. Napredek, ki se kaže v volilni reformi, mora delavstvo pri sedanjih volitvah izrabiti ter v ta namen z največjo žilavostjo poseči v volilni boj, ne le da si pribori primeren prostor v deželnem parlamentu, ampak tudi posebno zato, da seznaní ljudstvo s socialno - demokratičnim programom in delom.

Končno je poročevalec priporočil sledečo resolucijo:

Za razpisane deželnozbornske volitve naj se v dosego čim večjega praktičnega uspeha vodi agitacija:

1. z volilnimi shodi;

2. z letaki;

3. z okrajnimi konferencami, ki naj se skličejo v središčih prometa in industrije. Prireditelji teh konferenc imajo v prvi vrsti skrbeti za obilno udeležbo iz vseh krajev okolice, da se na njih spolni zaupniški zistem in organizacija ter da se s konference raznese detaljna agitacija po vsem okraju.

Razvila se je debata, ki je pa deloma posegala tudi v vprašanja organizacije, vsled česar se je sklenilo, da naj poda najprej še referent za drugo in tretjo točko svoje poročilo, potem pa naj se izvrši skupna debata.

O organizaciji in tisku je tedaj poročal sodrug Anton Kristan. Da se pospeši socialno-demokratično delo med štajerskimi Slovenci, se mora postaviti organizacija na krepko podlago, ki se bo vjemala z določbami strankinega statuta in veljavnih strankinih sklepov. Med slovenskimi delavci je politična organizacija doslej pomanjkljiva, zlasti ji je nedostajalo središča, vsled česar se je smatral Gradec večinoma za centrum vsega socialističnega dela na Štajerskem. To je pa popolnoma napačno, zakaj slovenski delavci sodijo v jugoslovansko socialno-demokratično stranko, torej tudi ne morejo biti člani nemške deželne organizacije. Te

delitve ne zahteva samo statut stranke, ampak tudi praktična potreba; sredstvo agitacije je jezik in med slovenskim delavstvom bodo samo slovenski sodrugi lahko dosegli vspehe. Središče socialno-demokratičnega dela na Štajerskem mora biti deželna organizacija, ki naj se ustanovi na današnji konferenci. S tem se ne osnuje nikakršna «narodna» organizacija. Deželna organizacija ima biti posredovalnica med lokalnimi in okrajnimi organizacijami na eni in izvrševalnim odborom v Ljubljani na drugi strani. Skrbeti mora za redno plačevanje strankinega davka, od katerega se ima določena kvota odračunavati izvrševalnemu odboru v Ljubljano. Ko se organizacija izvede, bo najbrže najprimernejše mesto za sedež v Celju, odkoder so tudi železniške zveze ugodne. Toda začasno naj bi bil sedež tam, kjer je najmočnejša organizacija, t. j. v Trbovljah. Glede na tisk se mora v prvi vrsti delovati na to, da se čimbolj razširi centralno glasilo stranke «Rdeči Prapor», razširjanje nemškega dnevnika «Arbeiterwille» lahko služi slovenskim sodrugom za vzgled. Priznati je pa, da obstoja potreba za lokalni list; tej potrebi bi za sedaj lahko služil «Naprej», ki bi odprl posebno rubriko za Štajersko. Govornik predlaga torej sledeči resoluciji:

I. Na temelju statuta, ki ga je sprejel zadnji zbor stranke v Ljubljani, se ustanovi štajerska deželna organizacija jugoslovanske socialno-demokratične stranke. Sedež deželne organizacije bode začasno v Trbovljah, dokler se ne razvijejo razmere tako, da se premesti v kakšno drugo štajersko mesto. Na sedežu odbora deželne organizacije naj se ustanovi deželno tajništvo. Odbor deželne organizacije sestoji iz sedmih članov, ki naj se izvolijo po možnosti iz mesta, kjer je sedež odbora, oziroma iz njegove bližine. Poleg političnega odbora, ki šteje sedem članov, bodi kontrola iz petih članov. Odbor se konstituira na svoji seji.

II. Deželno glasilo slovenskih socialnih demokratov na Štajerskem bodi v Ljubljani izhajajoči «Naprej», ki naj redno prinaša vesti iz Štajerske. Vsem sodrugom se pa naroča, da vztrajno in v vseh delavskih krogih razširjajo centralno glasilo jugoslovanske socialno-demokratične stranke «Rdeči Prapor».

O obeh predlogih se je razvila obširna debata, ki je trajala čez poldne. Posvetovanje se je tedaj prekinilo in se je nadaljevalo ob 1. popoldne.

Sodrug Pičinin (Pragersko) je vložil sledeči dodatni predlog:

«Današnja deželna konferenca sklene, da se izvrši povsod, kjer razmere dopuščajo, cestna organizacija z rednimi funkcijami. Kjer to iz krajevnih razlogov ni mogoče, ima zaupnik pri organiziranih slovenskih sodrugih pobirati strankin davek in obračunavati z izvrševalnim odborom v Ljubljani.»

Po temeljiti debati so bili vsi predlogi soglasno sprejeti.

V odbor deželne organizacije so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Ignac Sitter (Trbovlje), Jože Učakar (Trbovlje), Anton Topolšek (Trbovlje), Ivan Urlep (Hrastnik), Josip Pečnik (Zidani Most), Florijan Štigl (Zidani Most), Martin Pondelak (Videm); v kontrolo: Viktor Kuvkovec (Ljutomer), Alfred Pičinin (Pragersko), Ferdinand Valenčak (Velenje) Andrej Stepišnik (Ribnica), Jožef Marn (Celje).

Ko so se rešile še nekatere lokalne zadeve, je predsednik sodrug Sitter zaključil konferenco, od katere pričakujejo vsi udeleženci najboljših sadov.

Književne novosti.

Te dni izide v založbi „Delavske tiskovne družbe“ v Ljubljani:

Zapisnik zadnjega strankinega zbora.

I. zvezek: **Tajnosti španske inkvizicije.**

Militarizem in avstrijska politika.

Sodruzi! Sezite po teh zanimivih brošuricah!

Z M E S.

Pozor! Današnji številki smo priložili pošne pol ožnice vsem tistim, ki še niso plačali naročnine za leto 1909. Prosimo jih torej, da pošljejo čim preje taisto, da se jim list ne ustavi.

„Svobodna Misel“ odgovarja v številki, ki je izšla v 3. t. m. ljubljanskemu škofu na njegov zadnji pastirski list. Z zgodovinskimi fakti mu dokazuje, da je škof v pastirskem listu pisal neresnico glede Janeza Nepomuka. Dalje obeta «Svobodna Misel» še daljše lekcije «občanu Antonu Jegliču» kakor čisto pravilno nazivlje ljubljanskega škofa. Prav tako!

„Naši Zapiski“. Početkom meseca marca so začeli zopet izhajati «Naši Zapiski», soc. znanstvena revija. 12 stev. po 24 str. Z ovitkom veljajo 4 K 80 h. Kdor hoče poučnega čtiva, ta naj si naroči na «Naše Zapiske». Če bo dovolj naroč-

nikov, se bo revija povečala in se bo za isto naročnina dobilo še vse več čtiva nego je sedaj rečeno. — Naroča se «Naši Zapiski», Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

„V dobi klerikalizma“. To znamenito brošuro sodr. Liberatusa bi moral prečitati vsak Slovenec. Če bi se to zgodilo, potem bi brez dvombe nastali na Slovenskem vse drugi časi. Brošura stane samo 40 h. Somišljeniki, širite jo povsod!

„Delavska tiskovna družba“ v Ljubljani je izdala že obilo lepih brošur in knjig. Kdor hoče dobro čtivo, naj se nanjo obrne. Zlasti priporočamo za našim sodrugom knjige „Pod spovednim pečatom“, ki je ena najbolj zanimivih knjig sploh.

Čudne reči se gode v Zagrebu. Ban Rauch se hoče proslaviti za vedno. Rauchovi ljudje (Frankove legije) napadajo z revolverji mirne ljudi na cesti, jih pobijajo — policija pa gleda in nič ne reče. K večjemu aretira še tistega, ki je bil napaden!! Kam neki to speje?

Proti „Svobodni Misli“ in proti svobodnim mislecem je izdal škof Jeglič posebni «pastirski list». Vspeh bo, da se bo «Svobodna Misel» še bolj razširila po Slovenskem kot se je doslej. Argumenti škofa Jegliča so presneto čudni... Le tako naprej, bo saj ljudstvo malo preje izpregledalo.

Kaj velja en strel iz kanona? Neki časopis je izračunal, da velja strel iz kanona največjega kalibra, ki meče 700 kg težke krogle, 4160 kron, in sicer svinec in druge priprave 2270 K, smodnik pa 1900 kron. V tem pa ni prišteto obrabljenje topa, ki postane po 90 strelih nerabljev. — Pa naj še kdo reče, da ni militarizem ljudstvu koristen!

Na Dunaju prebiva nad 100 000 Čehov. Krščanski socialci pod poveljstvom dr. Luegerja in Gessmana pa vladajo neomejeno nad Dunajem. Čehom ne dovolijo niti ene ljudske šole; celo češke napise na tablah jim nočejo več dovoliti. Za vsako najmanjšo jezikovno pravico se morajo bojevati Čehi z vso močjo! In to naj bodo pošteni kristjani, ki so vzor našemu Kreku in Šušteršiču!

Slovenski javnosti. „Domoljub“ in „Naša Moč“ kradeta često čast poštenim ljudem; ko si pa ti hočejo poiskati zadoščenja pred sodnijo, se jih zavrne, češ, dr. Žitnik in Gostinčar sta kot

državna poslanca imuna. — Danes objavljamo za dokaz en sam odlok c. kr. dež. sodnije v Ljubljani, ki se tiče dr. Žitnika. Glasi se:

„Pr. VIII. 7/8/5. Sklep: Svetovalstvena zbornica c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani je v nejavni seji v navzočnosti c. kr. državnega pravdnika v smislu § 109 oddelek II k. p. r. storilo sklep, da se kazensko postopanje proti g. dr. Ignaciju Žitniku radi pregreška zoper varnost časti, storjenega po priobčenju notice „Liberalni slovenski dijaki“ v perijodičnem listu „Domoljub“ št. 27 z dne 2. julija 1908 ustavi. Razlogi. Zasebni obdolžitelj Viktor Zalar vložil je dne 12. avgusta 1908 predlog, da naj se proti dr. Ignaciju Žitniku, odgovornemu uredniku perijodičnega lista „Domoljub“, uvede uvodna preiskava radi pregreška zoper varnost časti, storjenem po priobčenju notice „Liberalni slovenski dijaki“ v perijodičnem listu „Domoljub“ št. 27 z dne 2. julija 1908. Ker je obdolženec državni in deželni poslanec, se je moralo pred vpeljavo uvodne preiskave povprašati državni zbor in deželni zbor vojvodine Kranjske, če dovolita, da se uvede kazensko postopanje proti imenovanemu. Storilo se je to s pisanjem z dne 13. avgusta 1908. Ker to privoljenje še niti eden, niti drugi zbor ni dal, kazenska sodnija ni mogla dosedaj ovadeno kaznjivo dejanje v preiskovanje vzeti. Preteklo je tedaj že pol leta od časa storjenja kaznjivega dejanja, in je tedaj taisto v smislu § 551 k. z. po zastaranju ugasnilo, ker bi bilo isto po § 493 k. z. kaznovati s zaporom prve stopinje brez postrenja, v katerem slučaju je čas zastaranja tri mesece. C. kr. deželna sodnija v Ljubljani. Za enkrat brez komentarja.

Reševanje duš z votlo iglo. Klerikalizem poganja čudovite cvetke. Znano je, da se pečajo jezuitje že več stoletij sem, kako bi se dalo krstiti že zarodek v materinem telesu in tako oteti njegovo dušo pred večnim pogubljenjem. No, zdaj je to „veliko“ vprašanje razrešeno. V Lincu na Zgornjem Avstrijskem izhaja list „Bogoslovno-praktična četrletna izvestja“ (Theologisch-praktische Quartalschrift), ki ga izdajajo profesorji tamošnjega škofijskega bogoslovskega učilišča. Ta list je priobčil v drugem lanskem zvezku, stran 317, spis izpod peresa nekega katoliškega zdravnika, kojega naslov se glasi:

„Krščenje v materinem telesu s pomočjo votle igle, novo sredstvo, otroka v materinem

telesu veljavno krstiti na lahek način. Za dušebrižnike, krščanske zdravnike in babice!“

V predgovoru je rečeno: „To delo zasleduje cilj, velikemu studentu milosti katoliške cerkve odpreti še večji dohod, kakor je bilo dozdej mogoče. Dosedanja navada, da se je zarodek v materinem telesu krstilo s tem, da se je preneslo vodo nanj naravnim potom (per vias naturales), je neprimerna, pa bodisi da se krstno vodo prenese na zarodek z v vodo pomočenim prstom ali pa s pomočjo cevkastega instrumenta (materinske brizgalke). To, da se s pomočjo votle igle lahko — počeniš od srede nosečnosti — veljavno krsti vsakega v nevarnosti se nahajajočega otroka, kar se je dozdej pri zarodkih le redkokdaj dogajalo, pomeni velik napredek, ker se bo odsihmal lahko številnim otrokom podelilo milost krsta že v materinem telesu i. t. d.“

Kako ginljivo bo videti debelušnega župnika, ki se bo gnetel z brizgalko v roki okoli noseče ženske, odnosno z babico vred okoli porodnice. Tako neumni še klerikalci ne bodo, da bi pustili pape z „votlo iglo“ štetnati okolo spolovil svojih žen. Kaj vse bo še iznašla katoliška veda! Če bi šlo vse po želji klerikalcev, bi babice kmalu izginile, njih posel bi pa prevzeli fajmoštri in kaplani z „votlimi iglami“.

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo!

Iz ljubljanske okolice.

Dobrova. «Domoljub» napada prav rad soc. demokrate in naš list «Naprej!» Pravi, da so ga dobivali razni ljudje na Dobrovi, pa so ga vrnili. To je res; kajti navada je taka, da se liste na ogled pošilja. Če komu ni všeč, ga vrne nazaj. O dobrovski pošti pa bi v tem oziru še kaj drugega lahko povedali, pa si za enkrat še prihranimo. — Tistega, ki ima toliko časa, pa piše po «Domoljubu» in obira nas soc. demokrate, pa opozarjemo, da naj raje po dobrovskem pokopališču malo pregleda, pa zadaj za kapelo — da ne bo treba vernikom, ki prihajajo v te kraje, nosu skupaj tiščati. To bo veliko bolj hvaležno delo, kot je pisanje v «Domoljuba». — Tudi znaneemu nadučitelju v pokoju, g. Rantu, bi povedali, naj malo bolj miri svojo «katoliško kri». Ve naj, da bo tudi

Dobrova prenehala biti črna . . . Dobrovčane pa pozivljamo, naj bero naš list «Naprej» ter ga naj vedno in povsod širijo.

Šiška. Pri zadnjih obč. volitvah smo zmagali. Naša delavska listina je dobila večino. Zanimivo je bilo gledati, kdo so bili naši najhujši nasprotniki! V prvi vrsti krčmarji in trgovci s kramarji! Menda zato, ker nam prodajajo svoje blago. «Slov. Narod» se je pa celo spravil nad penzionirane železničarje ter jih — denunciral. Lep list to. Železničarji, zapomnite si to! — Opozarjamo dalje vse Šiškarje, da se kmalu vpišejo za člane «Konsumnega društva za Ljubljano in okolico». Čas je, da dobimo svojo prodajalno.

Vič. V nedeljo, dne 4. aprila se je naš župnik z lece britko pritoževal, da moški prisostvujemo premalo pridigam. To ni nič čudnega. Indirektne agitacije za klerikalce ne maramo v cerkvi poslušati, še celo klerikalni backi uhajajo od takih pridig v neko poleg cerkve stoječo oštarijo. V cerkvi nima politika nič opravka, to si naj zapomnijo gospodje v kloštru.

Vič. V naši občini snujejo „Sokola“ no, pred tremi leti se je tudi ustanavljal. Tudi takrat so se pripravljali na veliko ustanovno slavlje, pa ni bilo iz tega nič, ker je sokolič preje zrmznil. Najbrže si bo tudi sedaj kmalu polomil peruti. Nazdar!

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico ima na Glincah lepo prodajalnico. Škoda le, da se delavci-konsumentje premalo brigajo zanjo. Blago se prodaja izborno ter po zelo nizkih cenah. — Delavci z Viča in Gline! Vsi v Konsumno društvo! Vsi kupujte svoje potrebščine v naši prodajalnici. To bo tudi najlepši odgovor klerikalnim obrekovalkam in obrekovalcem!

Vič. Ko so začeli premišljevat v ljubljanskem frančiskanskem samostanu, kako bi uresničili svoj namen, namreč pri nas sezidati cerkev sv. Antona, tedaj so prav pohlevno lazili okoli našega občinskega odbora, misleč, da bodo iz revne občine izprešali, kolikor se pač da. Da bi lažje pridobili zaupanje pri odboru in občinarjih, so vedno zagotavljali svojo miroljubno namero. Občinski odbor je takrat zahteve gospodov patrov kratkomalo zavrnil, postavivši se na stališče, ako hočejo gospodje imeti cerkev, naj si jo tudi na svoje stroške postavijo, kar je bilo popolnoma pravilno. Seveda gospodje pri takih prilikah poskrbijo za to, da jim ni treba iz svojega mošnjička prav veliko šteti, in za to so tudi vprizorili veliko fehtarijo, ki jim je

nesla precej lep kupček kronic. Najraje bi bili videli, da bi jim iz «svojega» sploh ne bi bilo treba nič šteti. To seveda v prvem hipu ni šlo, vendar so pa imeli zdavnaj preračunjeno, da jim bodo njihovi izdatki, seveda na stroške vernikov, stoterno povrnjeni. Špekulacija ni bila slaba, to se mora priznati. Da se je vpreglo tudi voznike za «Bog lonaj» je samoposebi razumljivo. Sedaj še manjka na stolpu ure. Le-te nočejo gospodje na svoje stroške napraviti, ker bi potem baje pobožne ovčice ne hotele v ta namen ničesar več prispevati. Nas seveda to, da ni na stolpu ure, prav nič ne peče, ker imamo itak vsak svojo, torej je na stolpu ne potrebujemo. Značilno je, kako se špekulira na krvavo zaslužene krajcarje občinarjev! Hočejo, da bi se pobiralo za napravo cerkvene ure. Priporočamo posebno delavcem in delavkam, naj imajo pred temi, nikdar sitimi ljudmi svoje mošnjičke dobro zaprte. Kaj pa da, da so se dali sedeži v klopeh, ko so bili izgotovljeni, na «licitanto». 40 jih je vseh skupaj. Vsaka ima osem sedežev, karznese po 100 kron (in po ti ceni so bili oddani), 3200 kron. Lep skupiček, kaj! Eh, ta špekulacija! Našlo se je sicer celi kup tercijsk v krilih in tudi nekaj jih je bilo v hlačah, vendar pa je veliko ljudi, ki nočejo plačati cerkvene vstopnine in iz tega vzroka se niso mogli vsi sedeži prodati. Torej ni prišla cela gori navedena svota v celoti skupaj. Oj, ti pregrešni svet! Sicer bi vsega tega ne omenjali, ko ne bi začeli kazati «flečkajnarji» sedaj, ko so na gorkem, svoje rožičke. Od začetka so pripovedovali, s kakšnimi miroljubnimi nameni da prihajajo, in sedaj se kaže, da so prišli med nas kakor tisti volkovi, ki so si nadeli ovčjo kožo. Mine malokatera nedelja, da ne bi «gospud» raz lece udarjal po socialnih demokratih. Vemo prav dobro, kam pes taco moli. Dosedaj smo to molče prenašali, tudi v naprej se ne bomo razburjali. Zaa se pa pripeliti, da povemo gospodom v kutah par gorkih, kar jim gotovo ne bo preveč ljubo. Ker bojevitim petelinom se še vedno lahko pristrize nekoliko preveč razgreti greben. Puste naj nas torej lepo pri miru, kajti mi socijalno-demokratični delavci smo pač taki, da nam tudi «žegnani gospodje» preveč ne imponirajo.

Z Jesenic.

Zopet en korak naprej. Na velikonočni ponedeljek je napravilo jeseniško delavstvo zopet en

korak naprej. Na posvetovanju na „Pošti“ se je sklenilo soglasno, ustanoviti k o n s u m n o d r u š t v o, ki naj na gospodarskem polju združi tovarniške delavce, železničarje, obrtnike in kmete Jesenic, Save in Javornika. Izvolil se je provizorni odbor, kojemu na čelu stoji sodr. Nunar. — Pristopnina se je določila na 1 krono, delež pa na 50 kron. — Delavci! Obrtniki! Kmetje! Priglašajte se pri zaupnikih: Pajerju, Ogrisu, Knezu Golobiču, Nunarju, Grozdniku, Rabiču in drugih, ki so v to določeni. Vsak zaupnik ima blok, v katerem ima potrdila za prejeta plačila. Na delo!

„Naprej!“ Naš list „Naprej“ je že precej razširjen po Jesenicah, Savi in Javorniku — vendar še vse premalo. Delajmo, da se število odjemalcev prav kmalu podvoji.

Javen društveni shod je priredila kov. org. dne 4. aprila v prostoru pri „Jelenu“. Poročal je obširno sodr. Kocmur o razvoju organizacije. Gerent Čebulj je poslal svojega tajnika na shod, ki si je delal opazke na papir in postajal rdeč kot kuhan rak. Zakaj? menda slaba vest od 30. marca.

Svoj lokal premeni kovinarska organizacija dne 18. aprila. Preseli se z Jesenic na Savo k Jelenu. Dosedaj so imeli kovinarji skupen lokal z železničarji. Upamo, da se tudi sedaj večkrat snidemo, kajti nam je potreba skupnega dela, posebno v polit. organizaciji. Čakajo nas važne obč. volitve in treba je zato skupnosti. Delavci pa, ki imate sedaj lokal pred nosom, pridite in organizirajte se!

Veliko zanimanje za list „Svobodna Misel“ je vzbudil zadnji pastirski list ljubljanskega škofa na Jesenicah. Ljudje, zlasti več delavcev, je poprašalo, kakšen je vendar list, na katerega se škof tako hudo jezi. Dosedaj „Svobodna Misel“ na Jesenicah menda ni eksistirala, sedaj bo pa kmalu. In to vse po zaslugi škofovi. List „Svobodna Misel“ stane letno 3 krome in izhaja vsak mesec. Naroča se na naslov: Svobodna Misel, Praga, Vinogradi, Češko. Ima zelo poučljivo berilo, zatoraj kdor le more, naj se na list naroči.

Franc Čebulj, brat gerentov, se oglašava v „Naši Moči“. Mi smo ga označili kot dopisnika in se nismo nič zmotili. On pa se v svojem članku zviija tako nerodno, da se povsem ve, da je dopisnik. Pravi, da mu pero slabo služi, vendar pa

nam je na naš kratki članek, napisal 80 vrst dolgo pridigo v „Naši Moči“. Pravi, da je ponosen, ker ga imamo za dopisnika. Mož že ve zakaj: Zanič in brez nič človek ne more biti ponosen. Pravi, da je šolo le bolj od zunaj gledal. Kje se je neki učil govorništva? Franc Čebulj je znan kot govornik po kler. shodih. On je bil, ki je hodil z Moškercem in drugimi v Bistrico na Koroško med delavce. In kmalu nato vprizorila se je nesrečna stavka, od katere imajo delavci samo škodo. Mi smo ga potipali samo v enem članku, on nam pa na vse odgovarja, se pač čuti prizadetega. Tudi o volilni komisiji se laže. Ako ste bili v smrtni nevarnosti, kakor poveste, zakaj niste poklicali orožnike. Da pa ni dopisnik, pa nikjer ne pove; pa saj ne more, ko pravi, da je ponosen nato. Je pač hudo s temi Čebulji na Jesenicah, ki so še hujši kot česen.

Iz Tržiča.

Prvi maj se bliža. Tudi mi tržiški zavedni delavci bomo proslavili naš dan tako, kot pristoji zavednim proletarcem. Delavski odbor bo izdal pravočasno program majnikove proslave.

Na znanje tistim, ki jim diši Narodna Delavska Organizacija. Potrtega srca naznanjamo, da je predsednik N. D. O. gosp. Dolfe Ribnikar že — odstopil, ker mu je župan Hribar povedal, da nikakor ne gre, da bi organiziral delavce proti gospodarjem. (N. D. O. je mislila mestne uslužbenke — mitniške paznike — „organizirati“, ker so jako slabo plačani.) In Dolfetu Ribnikarju je bilo več za službo, ki jo ima pri ljubljanskem mestu, kot pa za celo N. D. O. Uboge Zizibambule — kaj bodo zdaj, ko so izgubili poglavarja. Jerum, jerum . . .

Iz Križev pri Tržiču. Naznanja se, da se je začelo tukaj neko predavanje ali boljše rečeno nasprotovanje socialne demokracije. Čudno se nam zdi, zakaj se ta predavanja niso začela pred leti, saj vendar katoliško izobraževalno društvo obstoji že več let. Vendar ni treba dolgo ugibati. Zavedni delavci iz Tržiča in okolice smo takoj uganili. Kakor hitro je namreč začel sodr. Anton Kristan zahajati v naše kraje, in so se začeli delavci v Tržiču in okolici pošteno organizirati, so začeli tudi klerikalni gospodje hoditi v Tržič in prirejati shode ter škodovati organiziranim delavcem. Toda v Tržiču so že opravili. Ko so videli, da jim slabo pometa, so začeli ostajati eno

postojanko bližje, in sicer v Križih. Sedaj jih imamo vedno dosti tukaj. Od vseh strani prihajajo ti črni krokarji in nasprotujejo socialistom v gostilni, v katoliškem izobraževalnem društvu in v cerkvi. Kjerkoli morejo, škodujejo zavednim delavcem ti zviti lisjaki. Na shodih govore take reči o socialistih, da ljudem kar lasje vstajajo pokonci. Pa naj se še tako lažejo in obrekujejo socialiste, ali se pa naj na glavo postavijo vsi črnosuknježi in njih pristaši, zavedni delavci v Tržiču in okolici se ne bomo pustili motiti, temveč držali se bomo še bolj trdno socialne demokracije, ker ona je edina zavarovalnica delavstva. Delavstvo tudi vedno bolj in bolj izpregleduje, katera stranka je zanje boljša in upamo da časi, ko je še hudič v vsakovrstni obleki marširal po svetu, so tudi v naših krajih minuli. Toliko za danes.

Iz idrijskega okraja.

Pozor, rudarji! V nedeljo, dne 18. t. m. ob 9. uri dopoldan se vrši v pivarni pri «Črnem orlu» v Idriji veliki javni rudarski shod z dnevnim redom: 1. Odgovor c. kr. rud. direkciji na resolucije, stavljene dne 21. marca t. l.; 2. Praznovanje 1. majnika; 3. Razni predlogi k 1. točki; Rudarji in somišljeniki! Odgovor, ki ga je dala rud. direkcija, je jako važen, treba je, da ga pozna vsak rudar. Pridite vsi na shod!!

Pozor, mladeniči! Udeležite se shoda, ki ga sklicujejo Vaši zaupniki v torek, na dan 27. t. m. ob 9. uri zvečer v prostorih rud. društva, v Idriji z dnevnim redom: Organizacija in taktika mladinskega gibanja.

Sodrugl, delavci, somišljeniki! 1. Maj se bliža! Pripravljajte se na proslavo našega edinega praznika! Počiva naj delo, v dokaz, da se zavedamo svojih moči! Solidarno praznovanje 1. maja naj bo protest proti krivicam, ki se nam godijo! Praznujmo velik naš dan!

Našim izletnikom se priporoča, da se pri izletih v lepih spomladanskih in poletnih dnevih po naši krasni okolici za svoje potrebščine, strogo držijo gesla: svoji k svojim! To se pravi: kdor ni naročnik delavskega časopisja, ta ni naš prijatelj. Zato tudi mi ne moremo biti z njim. Priporočljive gostilne in tabakarne za naš okraj navedemo v prihodnje. Pozor!

Praznovanje prvega majnika se vrši pri nas običajno kot vsako leto. Zadnjega aprila zvečer:

javno predavanje v prostorih rud. društva. Na trgu priredi godbeno društvo promenadni koncert. Na prvega maja zjutraj ob pol 6 uri sprevod okrog Idrije z zastavo in godbo na čelu. Ob 9. uri dopoldan veliki javni ljudski shod v pivarni pri «Črnem orlu» z dnevnim redom: Politični položaj in zahteve delavskega ljudstva. Spored za popoldansko slavnost bode v listu «Rdeči Prapor» začasa naznanjen.

Radovednost Sp. Idričanov. Meseca decembra 1907 je umrl pri nas star mož, ki so mu rekli Plečnikar. Pred smrtjo je izročil idrijskemu katehetu Osvaldu svoto 4000 kron, od katerih se naj razdeli vsako leto med reveže v Sp. Idriji 100 K in obresti od glavnice. Ker pa je od vročitve že 16 mesecev in niso reveži še nič dobili, dasi so že večkrat v župnišču vprašali, ponižno se usojamo vprašati, kam je svota 4000 kron, namenjena revežem, izginila?

Zopet nesreča v jami. Dne 6. t. m. so se štirje rudarji peljali v jamo po Terezijevem šahtu. Kar naenkrat se vrv utrga in šala, na koji so bili nesrečneži, je letela kakih 70 m navzdol. Sodrug F. Bogataju je zlomilo nogo nad koleno. Ostali trije so bili le labko poškodovani. Vpoštevati je pa, da strah, ki so ga doživeli, tudi ni mala poškodba, ki zna še imeti težke posledice. Kriva nesreče je brezbriznost naših uradnikov, ki pustijo, da se sploh dela v takem šahtu, ki je že davno potreben, da se ga zasuje ali pa nanovo prezida. Krivda je tudi, da se vzvi in šal po predpisih ne preiskusa, v kakem stanju da so. Danes omenimo glede tega le toliko, ako pa se bode skušalo na kak drug način zviati iz te nevarnosti, bomo pa temeljiteje povedali prave vzroke. Tudi pri Insagišahu se dela na enak način, namreč da se špara na vseh korcih. Za nesreče, ki pretijo že zdaj, opozarjamo rud. vodstvo, da se bomo mi bolj zanimali.

Iz Sp. Idrije. Pri nas imamo kaplana, ki se prav na vse razume. Posebne zasluge ima, da pridno agitira v cerkvi in izven cerkve za naše časopisje. Bolje ko mož kriči s prokletstvom, ki bo zadelo tiste, ki berejo «Naprej», «Rdeči Prapor», «Svobodno Misel», večje zanimanje je med ljudmi za te liste. In vedno več našega tiska se razpeča. Tudi volilni agitator je dober. Pred vsakimi volitvami hodi po cele tedne po hribih ter agitira. Pa vzlic temu se število klerikalnih volilcev vedno bolj krči. Posebne zasluge si bode pridobil pri so-

larjih, ko bodo odrastli, zapomnili si bodo, da jim je katoliški duhovnik s palico v roki vtepal v glavo pasjo ponižnost pred popom. Še za medicino ima mož znanje. Ni davno od tega, ko je trdil, da dr. Štverak ni za nič, on da zna, ker je z lurško vodo ozdravil bolno S. Zlaj se je pa dekle zopet vlegla. Menda je zmanjkalo lurške vode. Le v razdeljevanje pošte naj bi se mož ne vtikal. Tukaj ga občinarji nič ne potrebujemo. Ako pismonoša sam ne more tega opraviti, se naj poskrbi za drugega, ker žegnanega cenzorja tudi na S. Idrijski pošti ne potrebujemo. Toliko za sedaj, ako to ne bo pomagalo, se pomenimo še več.

Rudarski shod. V nedeljo, dne 21. m. m. se je pri nas vršil ljudski shod. Dvorana pri «Črnem orlu» je bila natlačeno polna. O rudarskih razmerah je najprvo poročal sodrug Urban Gantar. Po njegovem poročilu se je več rudarjev udeležilo debate, po kateri se je sprejela sledeča resolucija: 1. Razobesijo naj se po vseh c. kr. rudniških čakalnicah, kakor tudi v dinamičnem skladišču, tabele, iz katerih so razvidne cene posameznih kosov strelnega in svetilnega materijala. 2. Odpravi naj se v rudniku po vseh krajih dvakratna vožnja. Ker pa je vožnja iz vročih delavnih krajev dolga in se izpreminja temperatura zraka, naj vozijo rudarji od svojega dela blago le do onega kraja, kjer je temperatura s prvotnim delavnim krajem enaka. 3. Napeljava pitne vode v Jožfovem rovu naj se izpolni v zmislu zahteve, ki so jo stavili rudarji še leta 1903, in kakor je prav takrat rudarsko vodstvo tudi obljubilo. 4. Zborujoči rudarji zahtevajo, da se dovoli vsem rudarjem in onim provizionistom, ki dobivajo plačo ali provizijo tudi v naturi namesto 7 mt. po 10 mt. drv na leto; enako naj velja tudi za vdove in sirote. Onim delavcem pa, ki imajo plačo samo v gotovini, naj se gotovinska doklada sorazmerno s prvimi zviša. 5. Provizionistom, ki so po novem normalu provizionirani, naj se računajo drva samo za polovično ceno. Debate se je udeležilo več sodrugov. Dalje je poročal o rudarskih razmerah v Idriji tudi soodr. Ivan Straus. Ožigosal je razmere na c. kr. dekliski ljudski šoli v Idriji. Debate o tem predmetu so se udeležili tudi g. dr. Lončar, profesor na mestni realki, deželni poslanec g. Engelbert Gangl in sodrug Anton Kristan iz Ljubljane. Po živahni debati se je sprejela na predlog sodruga Strausa sledeča resolucija: 1. 7razredno deklisko rudniško šolo v Idriji naj se razširi v 8razredno. 2. Pouču-

jejo naj se v zadnjih treh razredih vsi oni predmeti, ki so predpisani za trirazredne meščanske šole. 3. C. kr. rudniško ravnateljstvo naj gleda na to, da pouk v imenovanih razredih odgovarja v polnem obsegu pouku meščanskih šol. 4. Rudniško ravnateljstvo naj skrbi za vse tuzadevne šolske potrebsčine, kakor tudi za meščanske šole izprašane učne moči. 5. Plačo šolskemu osebju naj po možnosti regulira v primeri z njegovo težko službo. Resolucija se utemeljuje s sledečimi razlogi: 1. 7razrednica na dekliski ljudski šoli, ki bi imela hti le enoleten prehod k 8razrednici, obstoji že 4 leta, kar jemlje le ugled c. kr. rudniški šoli v Idriji, ker je občeznano, da se v celi državi ne nahaja 7razredna ljudska šola. 2. Polovičarski pouk, ki se vrši vsled skrčenih predmetov na 7razrednici, vsled pomanjkanja časa in učnih knjig, le škoduje posečanju nadaljnih šol. Pripeti se, da mora deklica, če je tudi nadarjena za daljšo študije, iste dostikrat opustiti vsled slabe podlage v tukajsaji ljudski šoli. 3. Vsled razmer, ki so na sedanji 7razrednici dekliske ljudske šole, je zaprla pot do vsake boljše službe vsem hčram revnejših staršev, ki že itak vsled gmočnih razmer težko vzgajajo svojo mladež, zlasti ker hčere idrijskih rudarjev niso za kmečke posle, ampak si morajo drugod iskati službo, katera pa zahteva dobro ljudsko-šolsko omiko. 4. Proračunjena svota 2400—2800 K bi za tekoče leto zadoščala, da se otvori osmi razred. 5. Starsi vseh stanov so navezani na učiteljstvo vsled vzgoje svoje dece. Za to pa je tudi opravičena zahteva, da se učiteljstvu kot vzgojitelju naše mladine plače potrebam in času primerno regulirajo. Sl. c. kr. rudniška direkcija naj bi bila v tem oziru vzor vsem drugim šolskim oblastim. Opirajoči se na navedene razmere, pričakujemo zborujoči, da bo sl. c. kr. rudniško vodstvo tem opravičenim zahtevam v polnem obsegu ugodilo že v začetku prihodnjega šolskega leta 1909/10. Krajev-nemu del. odboru se nalaga, da poskusi vsa pota za uresničenje teh zahtev. Končno se sprejme kot dodatek na predlog g. dr. Lončarja, da se izroči ta resolucija državnemu poslancu socialno-demokratske stranke, sodrugu Seitzu, za intervencijo pri ministrstvu za uresničenje teh zahtev. O II. točki «časopisje» je poročal sodrug Anton Kristan iz Ljubljane. Poročilo se je vzelo na znanje s sklepom, da se bo še bolj delalo za razširitev delavskega časopisja. Razvila se je tudi debata o prihodnjih občinskih volitvah, zlasti se je grajalo ne-

sramno klerikalno postopanje potom gerentske oblasti tekom petmesečne dobe v idrijski občini. Nato se je zaključil velezanimivi shod.

Društvu za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju je c. kr. ministrstvo za javna dela na predlog c. kr. rudniškega ravnateljstva v Idriji, ki z vso vnemo pospešuje društvena prizadevanja, naklonilo enkratno denarno podporo v znesku 2000 K. — Istimu društvu je uradniško društvo v Idriji v spomin na pokojnega člana g. Janeza Zazula, c. kr. rudniškega uradnika, podarilo svoto 20 K. Blagim dobrotnikom izreka se najtoplejša zahvala.

Občni zbor obrtniške bolniške blagajne se je vršil dne 14. pretečenega meseca pri g. Hani. Iz poročila blagajnika se je razvidelo, da je imela blagajna v minulem letu 3319 K 80 vin. dohova in 3278 K 74 vin. izdatkov, torej 31 K 6 vin. prebitka. Pri točki slučajnosti je sodrug I. Straus v kratkih potezah poročal o nujni potrebi starostnega zavarovanja zlasti še, če se oziramo na tako piškavo stanje teh komaj obstoječih bolniških blagajn. Nato je g. Ciniburk predlagal primerno resolucijo, da se zahteva tudi za obrtnike starostno zavarovanje. Resolucija je bila z dodatkom sodruga Strausa, „da zbrani obrtniki tudi protestirajo proti tistim državnim poslancem meščanskih strank, ki zavlačujejo s svojo nespametno meščansko politiko rešitev tega zavarovanja v državnem zboru“, enoglasno sprejeta. V odbor je bil izvoljen sodrug Franc Vinter, v nadzorstvo pa sodrug Viktor Vinkelhofer, oba prodajalca v centralnem skladišču „Občnega konsumnega društva v Idriji“.

Iz Trbovelj.

Deželnozborske volitve. Bliža se dan, ko pojdejo volilci Trbovelj na volišče. Splošna kurija je delavska kurija. Delavski kandidat naj zmaga. Ali pa bo? Gotovo samo če storé delavci povsod svojo dolžnost in gredo na volišče z glasovnicami, na katerih bodi zapisano: Ignac Sitter, rudarski tajnik v Trbovljah. Sodr. Sitter je kandidat delavske stranke! V Trbovljah in po Spodnjem Štajerju ga vsak pozna! Zato: krepko na delo, da bo naš poslanec sodrug Sitter.

Opozarjamo vse delavske volilce, naj na dan volitve nikar ne mislijo: oh, saj se brez mene tudi opravi... Ne, to ni res! Vsak glas je dra-

gocen. Za vsak glas se gre. Potreba je zato, da se dostavi sleherni volilec na volišče in odda glas za sodr. Ign. Sitterja.

Tudi klerikalci in seve — tudi liberalci so postavili kandidata v splošni kuriji. Kaj neki te stranke tu iščejo. Mar naj delavstvo voli klerikalno ali liberalno! Ne! Ne in ne! Vsi na delo za sodr. Ignata Sitterja!

Prvi maj bo letos v Trbovljah impozantan praznik. Sotrpini — pripravljajte se, da bo videl svet, da zna proletarijat svoj praznik spoštovati in praznovati!

Iz Hrastnika.

Volitve v dež. zbor štajerski se bližajo. 7. maja pojdemo delavci iz Hrastnika na volišče. Koga zapišemo na glasovnice? Samoobsebi se razume, da kandidata delavske stranke? Ignat Sitter, rudarski tajnik v Trbovljah — tako mora vsak volilec v splošni kuriji v Hrastniku na svojem volilnem listku zapisano imeti!

Prvi maj bomo hrastniški delavci tudi letos na najbolj slovesen način praznovali. Pozivljamo zato vse sotrpine, naj nihče ne izostane od letošnje majske proslave. Prvi maj je praznik trpinov!

Občni zbor „Konsumnega društva rudarjev za Hrastnik. Dol in Ojstro“ bo 25. aprila dopoldne v prostorih Kons. društva. Začetek ob 9 uri dop. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnikov zadnjih občnih zborov; 2. Računsko poročilo za l. 1908.; 3. Razgovor o daljšem delovanju društva, 4. Razni predlogi in nasveti. — Vabi se vse člane, da se zanesljivo udeleže občnega zbor!

Kaj je dolžnost hrastniških rudarjev? Krepko se držati svojega konsumnega društva! Vse potrebščine v konsumu nabavljati ter pravilno plačati! Kdor ima kakšne obveznosti k društvu, naj jih izvrši!

Iz Zagorja.

Praznovanje prvega majnika se bode vršilo letos tako kakor vsako leto. Zjutraj je zbirališče pri čakalnici v Kisovcu. Odhod iz Kisovca ob 1/8. uri zjutraj. Ob 9. uri velik ljudski shod v dvorani R. Mihelčiča z dnevnim redom: «Zakaj praznujemo prvi majnik?» Popoldan bo veselica v isti dvorani. Vstopnina 20 vin. za osebo. Pri sprevedu kakor pri veselici igra slav. rud. godba. — Delavci, prvi majnik je praznik, ki ga je postavilo delavstvo

samo. Prvi majnik je praznik delavstva. Vsak zavedni delavec naj pokaže na ta dan, da ni zadovoljen z današnjim družabnim redom. Nihče ne sme manjkati, tako zjutraj pri sprevedu, kakor popoldan pri veselici. Delavci pokažite, da ste združeni in da se ne pustite motiti od raznih zagorskih šovinistov, pokažite na dan prvega majnika, da ste solidarni z delavci celega sveta, da ste mednarodni. Živel, prvi majnik!

Zagorje. Že precej časa sem je bil po zagorski dolini mir. Fantje so se med seboj razumeli in prišlo ni do nikakršnega prepira in tepeža. Zadnji čas je pa prišlo zopet nekaj narodnih fantov in sedaj ni dneva, da bi se kak pretep ne vršil. Ker pa to škoduje vsemu delavstvu, se mora napraviti tudi v tem oziru red. Prvič je treba te nezavedne fante poučiti, koliko škodujejo s svojim ravnanjem vsem skupaj in drugič jim je dopovedati, naj opuste, kolikor mogoče alkohol. Veselje do čitanja se jim mora napraviti. Danes, če ponudiš takemu razgrajču kakšen list, knjigo ali kaj v čitanje, ti bode odgovoril: nimam časa za to. Cele noči okolu rjuti, šipe pobijati i. t. d. pa imajo časa dovolj. Fantje, pridružite se rajši zavednim delavcem, pristopite k organizaciji ter bodite solidarni z našimi sotrpini. Pri organizaciji se bode izobrazili. Dobite priložnost prihajati v društveno sobo, tam razne časopise čitati, izposoditi si knjige. Prepričani smo, da bodo kmalu hvaležni organizaciji. — Če pa vse nič ne pomaga, se bode pa moralo energično nastopiti pri rudniškem vodstvu, kakor pri vodstvu tovarne. To v premislek raznim nevednim delavskim fantom.

Zagorje. Gosp. delovodja Pič že zopet rogovili, že zopet kaže svoje roge. Opozarjamo na to

gospoda ravnatelj, da se ne bode potem izgovarjal, če izbruhne zopet kaj podobnega kakor v decembru. Delavstvo je zopet skrajno nezadovoljno. Gosp. ravnatelj naj opomni gospoda Piča na njegovo izjavo. To za danes.

I. TERDAN, Ljubljana

Križevniške ulice šte. 12

sobni in napisni slikar, pleskar in likar

se najuljudneje priporoča.

12-3

Gostilna „pri Panju“

Ljubljana, Vegove ulice št. 10

se priporoča slavnemu občinstvu
6-3 za obilen obisk.

Leonardo Galanti, gostilničar.

DRAGOTIN PUC 12-9

tapetniški in preprogarski mojster

Ljubljana :: Marije Terezije cesta št. 16.

Krasne pomladanske novosti

priporoča

24-4

prva in edina slovenska modna
trgovina za gospode

Engelbert Skušek

LJUBLJANA

Mestni trg šte. 19.

Samo 6 dni!

Ed. Šmarda

12-7

potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 18.

Francoska linija Havre-
New-York **samo 6 dni!**

Restavracija pri „Zajcu“

Sodnijske ulice številka 6 12-9

se priporoča sl. občinstvu za obilen obisk.

ANTON BAJEC * umetni in trgovski vrtnar

v Ljubljani :: Pod trančo 24-10

:: Cvetlični salon, izdeluje šopke, vence s trakovi. ::
Vrtnarija na Karlovski c. 2. - Zunanja naročila točna.

Schneider & Verovšek

12-10

== trgovina z železnino in stroji ==
Ljubljana :: Dunajska cesta 16
priporoča svojo veliko zalogo kuhinjske
posode, okove za pohištva in stavbe, orodje
:: in rokodelske stroje za vse stroke. ::
== Poljedelske stroje in motorje. ==

Restavracija „pri Levu“

Marija Terezija cesta številka 16

se priporoča.

12-10 Beti Kos, restavraterka.

10 zapovedi za zdravje

10-42

:: lično tiskane, vpošlje poštnine prosto in zastoj ::
lekarnar Trnkóczy v Ljubljani.
Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Pozor!

Kdor želi imeti
dobro uro, naj
jo zahteva z
znamko
„Union“ ker
te ure so naj-
bolj trpežne in
natančne,
dobe se pri:

19-3

Fr. Čuden

urar in trgovec v Ljubljani
delničar in zastopnik švicarskih
tovarn „Union“ v Bielu in
Genovi.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Kmečka delavska gospodarska zadruga

v Dobravljah, Goriško.

Registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Ustanovljena l. 1908.

Vino se pošilja od 56 litrov naprej
po jako zmernih cenah.

Podpisano se tem potom zahvaljuje
dosedanjim vinskim odjemalcem, po-
sebnobno občnemu konsumnemu društvu v
Ljubljani, delavskemu konsumu v Idriji,
zasebnikom v Mirnu in drugod.

To priliko pa uporabi, da priporoča
veliko množino še neprodanega vipav-
skega naravnega vina iz lastnih kleti zdru-
ženih kmetov iz Dobravelj, Skrilj, Brji,
Šmarji, Rihemberga, Kamnja in bližnjih
vasi, vsem svojim dosedanjim in novim
odjemalcem po Kranjskem, Primorskem,
Štajerskem, Koroskem in drugod.

Zadružno vodstvo.

Delavci, sodrugji, naročajte le delavski tisk.

Svoji k svojim!

Vsem delavcem in delavkam občine Moste in drugod se priporočam za vsa dela, ki spadajo v čevljarsko stroko. Vsak bo pri meni prav izborno postrežen; delam solidno in po zmerni ceni.

FRANC PIPAN
čevljarski mojster
MOSTE PRI LJUBLJANI.

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: «Tri jelke». — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

POZOR!

Najboljša semena!
3% dividende!
Nagrobne vence!!

POZOR!

JOSIP ŠEPETAVEC v IDRIJI

priporoča

po najnižji ceni veliko zalogo manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, šopke in vence za neveste ter vse potrebščine za šivilje in krojače.

Zastopnik banke „Slavije“.

3-3

D. Bernatovič - „Angleško skladišče oblek“ - Ljubljana - Mestni trg 5.

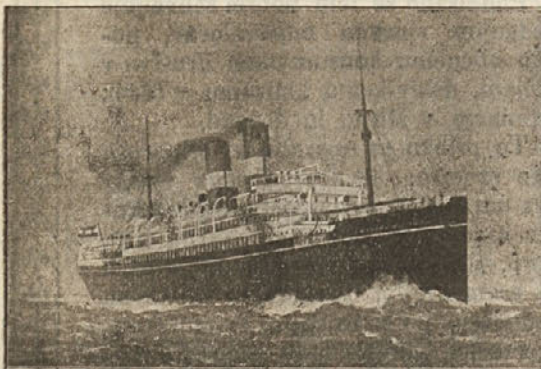
Priporočam za spomladansko sezijo mojo popolnoma sortirano zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dame, dečke, deklice in otroke v najmodernejših vzorcih in kroju po zmerno
nizkih cenah.

4-3

Najnovejši in najhitrejši brzoparnik Martha Washington

24-2 vozi čez Ocean saom 6 dni.

Austro - Amerikana:

TRST

New-York
New-Orleans
Buenos Ayres
Argentinijska
Rio di Janeiro.

Vozne liste za potnike in izseljence prodaja:

SIMON KMETETZ

Ljubljana, Kolodvorske ulice 26.